

Algemeen	
Aan	Algemeen bestuur Regio Gooi en Vechtstreek
Van	Marijn den Uijl
Datum	16 mei 2019
Verspreiden	Nee
Kenmerk	19.0010769

Deze notitie ligt voor ter bespreking en aanscherping in de vergadering van het algemeen bestuur op 13 juni 2019 en dient ter voorbereiding op de MRA regiegroep van 26 juni 2019.

Discussienotitie MRA evaluatie Gooi en Vechtstreek

Het algemeen bestuur heeft afgesproken om in de vergadering van 13 juni de MRA evaluatie te bespreken op basis van een discussienotitie. Deze notitie is opgesteld door de bestuurders die in Gooi en Vechtstreek betrokken zijn bij de MRA door deelname in platforms of portefeuillehoudersoverleggen.

Opzet evaluatie

Een onafhankelijk team van deskundigen, bestaande uit Ralph Pans, Staf Depla en Hannie te Grotenhuis evalueert de MRA. Het evaluatieteam onderzoekt de volgende hoofdvraag: *'In hoeverre heeft het in 2017 ondertekende Convenant Versterking samenwerking Metropoolregio Amsterdam, en de werkwijze die daaruit voortvloeit, bijgedragen aan verwezenlijking van de ambities die in het Convenant zijn verwoord? En wat kan er worden gedaan om de regionale bestuurlijke samenwerking in de MRA-regio te versterken, inclusief de betrokkenheid van raden en staten?'*

De commissie is in februari begonnen met de opdracht. De evaluatie bestaat uit een gespreksronde met bestuurders en andere stakeholders die bij de MRA-samenwerking zijn betrokken. Daarnaast uit deskresearch en uit een vergelijking met vergelijkbare bestuurlijke samenwerkingsnetwerken elders. Onlangs is er vanuit de commissie een enquête verspreid onder raads- en statenleden en zijn zij uitgenodigd voor een verdiepingsbijeenkomst.

Betekenis MRA-samenwerking voor Gooi en Vechtstreek

Om de discussie te voeren over de wat de MRA samenwerking betekent voor Gooi en Vechtstreek en wat de gewenste ontwikkeling is, zijn onderstaande vragen geformuleerd. Er wordt een aanzet gegeven voor de beantwoording, welke in het overleg van 13 juni kan worden aangescherpt.

1. *Waarom moeten we aan tafel zitten?*

Binnen Gooi en Vechtstreek is sprake van een unieke dichtheid van gemeenten waar wonen, werken, 'groen' (natuur en landbouw) samengaan met een hoge concentratie van doorsnijdende infrastructuur (wegen, spoor, water). Onze inwoners gebruiken samen de prachtige natuur, culturele en maatschappelijke voorzieningen en werklocaties die onze regio rijk is. Nergens anders is een regio zo ingeklemd tussen twee grote burens (Amsterdam en Utrecht) en twee wat kleinere burens (Almere en Amersfoort).

Gooi en Vechtstreek is op veel vlakken een sterke regio. Maar als het om economische dynamiek, ontwikkeling van de werkgelegenheid en voorzieningen gaat scoort de regio niet zo goed. De werkgelegenheid loopt sterk terug bij gelijkblijvend beleid. Hetgeen het voorzieningenniveau onder

druk zet. De waarde van een gebied als de Gooi en Vechtstreek voor de vitaliteit en internationale aantrekkingskracht van de metropoolregio kan moeilijk worden onderschat. De streek vertegenwoordigt een nationaal economisch belang en is van grote strategische waarde voor de metropoolregio Amsterdam. Dit betekent dat het niet alleen voor de regio zelf van groot belang is dat de regio een sterke positie handhaaft, problemen weet aan te pakken en zich ontwikkelt. De positie van de regio moet worden bekeken in een grotere metropool omgeving.

Voor Gooi en Vechtstreek is de noordelijke metropool een logische schaal van samenwerking op ruimtelijk-economische opgaven. De noordelijke metropool bestaat bestuurlijk uit de MRA en de Economic Board Utrecht (EBU). Onderlinge relaties in dit gebied zijn sterk. Het vormt een zogenaamd 'daily urban system'. Onze inwoners, werknemers en bedrijven bewegen zich op deze schaal. De MRA en de EBU verbinden als netwerkorganisaties mondiale en lokale opgaven. Gooi en Vechtstreek vormt de schakel tussen Amsterdam en Utrecht en wil zich als verbinder inzetten. In dit document gaat het om de verhouding tot de MRA.

Vooraf waar het gaat om verstedelijking (wonen en werk), mobiliteit en landschap is het belangrijk dat wij gezamenlijk optrekken met MRA partners. Enerzijds gaat het om kennisuitwisseling en het op de hoogte zijn van wat er speelt op ruimtelijke en economische gebied in andere gemeenten: het gezamenlijk uitvoeren van onderzoek en verkenningen, anderzijds vormt belangenbehartiging richting Rijk en Europa een meerwaarde. Binnen de MRA zitten verschillende invloedrijke medeoverheden. Door gezamenlijk op te trekken en krachten te bundelen geven we een sterk(er) signaal richting Rijk en Europa.

2. Het MRA convenant en Gooi en Vechtstreek

Doel van het MRA convenant was het versterken van een toekomstbestendige economische ontwikkeling en hoogwaardige leefkwaliteit van de MRA. Voor Gooi en Vechtstreek was de woon-werk opgave dé opgave om in de MRA te participeren. Samenwerking is nodig voor een betere balans en regionale spreiding van wonen, werk en onderwijs. Dit betekent een metropool die bestaat uit een netwerk van sterke en bereikbare kernen. Dat vraagt onder andere om een fijnmazig netwerk van openbaar vervoer en (snel)fietspaden, zodat inwoners en bedrijven zich duurzaam en snel verplaatsen.

Nu na tweeënhalf jaar mogen we constateren dat de MRA Gooi en Vechtstreek nog niet heeft gebracht wat we er van hadden gehoopt. Werkgelegenheid en onderwijs trekken nog steeds uit onze regio richting Amsterdam en Utrecht. Binnen de MRA lijkt er geen strategie/gezamenlijk beleid te zijn om de samenwerking te richten op een evenwichtige verdeling van wonen, werken en onderwijs over de verschillende deelregio's in de metropool. Bereikbaarheids- en leefbaarheidsopgaven worden als gevolg van de concentratie van werkgelegenheid en onderwijs in de grote steden eerder groter dan kleiner. Hoewel verschillende partijen binnen de MRA het belang van een evenwichtige spreiding van wonen, werken en onderwijs onderschrijven, lukt het onvoldoende om de samenwerking zo in te richten dat dit evenwicht in de praktijk ook gerealiseerd wordt.

De laatste tijd zien we dat in de MRA steeds meer focus wordt gelegd op wonen en aanpalende thema's als duurzaamheid, ten koste van opgaven als werkgelegenheid en mobiliteit. Economische ontwikkeling was de aanleiding om met de MRA te starten. Daarbij zien wij het karakter van de MRA samenwerking/governance in de praktijk wijzigen. De MRA, opgezet als bestuurlijk netwerk, gedraagt zich steeds meer als een aparte laag van bestuur. Een bijzondere bestuurslaag omdat ook provincies actief in de MRA participeren. In de (platforms van de) MRA worden strategische keuzes en afspraken met het Rijk gemaakt, waarbij de MRA het vehikel is voor de democratische legitimatie van deze afspraken. De wettelijke taken en bevoegdheden van de provincie op deze terreinen verhouden zich soms moeilijk tot het maken van afspraken binnen een bestuurlijk netwerk als de MRA.

Gooi en Vechtstreek is getrapd vertegenwoordigd in het platform mobiliteit en niet in de agendacommissie. Bij de start van de MRA werd dit niet direct als probleem gezien, maar nu het karakter van de MRA in de praktijk wijzigt zien wij dat het niet vertegenwoordigd zijn aan bepaalde tafels ook maakt dat Gooi en Vechtstreek niet of onvoldoende deelneemt aan /profiteert van strategisch bepalende afspraken met Rijk en/of provincie(s).

3. Welke kant moet de MRA samenwerking opgaan?

Om draagvlak te krijgen voor de MRA en de agenda te vertalen in resultaat is het van belang aandacht te hebben voor de governance van de samenwerking. Daarbij volgen wij het principe 'vorm volgt inhoud'. Het gebied van de MRA vraagt om een integraal meerjarig toekomstbeeld, waarin strategische opgaven als verstedelijking, landschap en mobiliteit een plek krijgen. (Slechts) een agenda is daarvoor onvoldoende. Het laat een aantal grote kwesties onbeantwoord. De MRA moet een richtinggevend karakter krijgen op die thema's waar de MRA de juiste schaal is. De MRA moet zich op deze thema's (verstedelijking, mobiliteit en landschap) versterken. Het ontwikkelbeeld 2040 uit 2007 is inmiddels achterhaald.

De MRA moet geen vierde bestuurslaag worden. Wij kunnen ons vinden in een lichte opzet van de samenwerking, dit werkt echter alleen als de samenwerking meer focus krijgt. De onderwerpen waar de MRA zich mee bezighoudt breiden uit. Dit vertaalt zich niet door in toenemende betrokkenheid bij de MRA. De veelheid aan stukken en thema's maakt het onmogelijk om de deelregio te betrekken, waardoor er geen doorwerking is op deelregionale/gemeentelijke schaal. Dit komt de bestuurlijke en ambtelijke betrokkenheid niet ten goede. De MRA verwordt hiermee steeds verder in een netwerk voor een select gezelschap, van veelal grote gemeenten. Door meer focus aan te brengen kunnen de MRA-thema's beter worden voorbereid en is duidelijk waar de MRA zich op richt, en waar niet.

4. Wat hebben wij te halen en te brengen?

Naast de financiële kosten en opbrengst (zie hieronder) vergt de MRA ook ambtelijke inzet. Ambtelijke en bestuurlijke overleggen worden voorbereid en er wordt deelgenomen aan werkgroepen. De MRA levert waardevolle onderzoeken en verkenningen op, die worden benut voor beleids- en projectontwikkeling. Inzet vanuit de MRA heeft een aanjagende werking, bijvoorbeeld ondertekening van de intentieverklaring snelfietsroutes of het internationaal onderwijs.

Gooi en Vechtstreek heeft een strategische ligging en verbindt de MRA met Utrecht. Wij leveren hiermee een unieke bijdrage aan de MRA samenwerking. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het verbinden van de Amsterdam Economic Board en de Economic Board Utrecht en de OV toekomstbeelden. Het landschap in Gooi en Vechtstreek is van internationale waarde en voegt hiermee kwaliteit toe aan het profiel van de MRA als vestigingsgebied voor inwoners, werknemers en bedrijven maar ook voor (internationale) bezoekers. Denk ook aan het verbinden van de Utrechtse Heuvelrug met de natuur gebieden in de MRA.

Belangrijk is op te merken dat Gooi en Vechtstreek ook beter zal moeten definiëren wat zij te halen en te brengen heeft binnen de MRA. Dit onderwerp zal expliciet binnen onze regio aan de orde moeten komen, omdat daarmee ook binnen de MRA en richting de regiogemeenten duidelijker aan verwachtingsmanagement gedaan kan worden voor wat betreft de wijze waarop onze regio de relatie tot de MRA wil vorm geven. Daarnaast is een belangrijk uitgangspunt dat onze regio gezien onze strategische ligging veel met de regio Utrecht van doen heeft. Dit dient enerzijds gezien te worden als iets dat onze regio voordeel biedt; namelijk de samenwerking en de samenhang van de MRA met de Utrecht regio (elleboog gewricht). Anderzijds moet binnen de MRA daar ook begrip voor zijn dat onze regio op sommige onderwerpen zaken doet met Utrecht.

Financiën

Met ondertekening van het convenant is afgesproken dat iedere deelnemer €1,50 per inwoner bijdraagt om het MRA bureau en projectbudget te bekostigen. Gooi en Vechtstreek draagt dus €389.536,- bij (259.691 inwoners in 2017). De provincies dragen hetzelfde bedrag bij als de grootste gemeente in hun provincie (Amsterdam en Almere). De MRA is gesprekspartner voor het Rijk als het gaat om grootschalige investeringen. Tot op heden heeft de samenwerking Gooi en Vechtstreek onder andere opgeleverd: €7,5 miljoen aan OV-SAAL budget om het gebied rondom het spoor van Gooise Meren en Hilversum aan te pakken en bijdragen voor internationaal onderwijs, snelfietspadennetwerk, circulaire bewegwijzering, start-up programma. Ook zijn er verschillende onderzoeken uitgevoerd die gemeenten gebruiken voor hun eigen beleid (cultuur, toerisme, energietransitie, circulaire economie, bedrijventerreinen en verblijfsaccommodatie). Het MRA platform economie heeft haar steun toegezegd voor de benodigde ontwikkeling van Mediavalley aan recentelijk ook budget toebedeeld ten behoeve van het clustermanagement.

Vanuit het MRA projectbudget is vanaf 2017 €855.000,- *direct*¹ toegekend aan Gooi en Vechtstreek.

Internationaal onderwijs:

- €350.000 voor bijdrage aan realisatie van de business case
- €25.000 voor realisatie haalbaarheidsonderzoek internationaal onderwijs regio G&V
- €150.000 voor korte termijn uitbreiding van het aantal leerlingplaatsen internationaal onderwijs

Clustermanagement Mediavalley: €140.000,-

Circulaire bewegwijzering : €40.000,-

Proeftuin bereikbaarheid en promotie cultuur MRA: €75.000,- (aangekondigd)

Pilot gebiedsgerichte aanpak: €75.000,- (aangekondigd)

Betrekken van raden en staten

De MRA kan alleen functioneren als de raden en staten de netwerkorganisatie steunen. Het is aan de deelnemers om gezamenlijk de afspraken van draagvlak onder raads- en statenleden te voorzien. De verantwoordelijkheid voor het betrekken en informeren van raden en staten ligt primair bij de individuele colleges. Deze bestuurders vormen de verbindende schakel tussen MRA, deelregio en gemeenten/provincie. Daarnaast is er, in samenspraak met de Regiegroep/Agendacommissie, een rol voor het MRA bureau om raden en staten te informeren. Wij interpreteren dit enerzijds als het faciliteren van de colleges om raden en staten te betrekken, anderzijds om via nieuwsbrieven onder andere updates van de MRA agenda te delen. Dat onderscheid is wat ons betreft gewenst en komt nu niet tot uiting. Nu worden de stukken rechtstreeks naar de raden en staten. Het informeren over strategische en P&C-stukken moet via de colleges lopen zodat er duiding kan plaatsvinden. Raden en staten kunnen de verantwoordelijk bestuurder op deze wijze gericht bevragen of van inbreng voorzien.

Relevante momenten MRA evaluatie

6 maart – gesprek Pieter Broertjes met evaluatiecommissie MRA convenant als klankbordlid

14 mei – MRA bestuurders Gooi en Vechtstreek

22 mei – gesprek Wimar Jaeger met evaluatiecommissie als deelnemer platform economie

13 juni – voorbereiding MRA evaluatie in algemeen bestuur (op basis van deze notitie)

26 juni – bespreking tussentijdse resultaten in regiegroep MRA

5 juli – bespreking tussentijdse resultaten in Gooi en Vechtstreek

---

¹ Niet zijnde via belangenbehartiging zoals bij OV SAAL

